

SPREJEM IN ZAVRNITEV SPORAZUMOV O PRIZNANJU KRIVDE

ANALIZA SODNE PRAKSE

Mag. Andreja Sedej Grčar
okrožna sodnica svétnica

Zoper obd. A.F, I.M. in D.Č. je državno tožilstvo vložilo obtožbo zaradi kaznivega dejanja po I. odst. 186.čl. KZ-1 v zvezi z II.odst.20.čl. KZ-1. Dne 13.1.2016 je bila opravljena glavna obravnava. Državni tožilec je v spis vložil sporazum o priznanju krivde obdolženega A.F. in zapisnik o poteku pogajanj.

Predsednica senata je sporaz o priznanju krivde, na podlagi III.odst.450.č čl ZKP v zvezi s IV.odst.450.a čl. ZKP zavrnila, ker je ugotovila, da predloženega sporazuma ni podpisal obdolženi. Navzoča državna tožilka, ki je bila druga kot tista, ki je sporazum podpisala, pa je trdila, da podpisanega izvoda sporazuma sploh nima in da s tem tudi ni seznanjena. Na podlagi 3.tč.II.odst.39.čl. ZKP se je predsednica senata iz sojenja v tem kazenskem postopku tudi izločila.

Kazenski spis je bil dodeljen drugi predsednici senata, ki je na naroku pred glavno obravnavo sporazum o priznanju krivde zavrnila vendar iz razloga, ker je bil naknadno v kazenski spis vložen sporazum, ki pa je bil podpisan in izločila sporazum. Predsednica senata je štela, da sporazum o priznanju krivde ni bil sklenjen. Obdolženi je na naroku natančno pojasnil okoliščine naknadnega podpisa sporazuma, da se s sporazumom strinja, zato ga je podpisal prostovoljno in ga v sklenitev ni nihče prisilil.

Zoper sklep se je pritožil zagovornik obdolženca.

Višje sodišče je sklep o izločitvi razveljavilo in poudarilo, da je v konkretnem primeru do sporazuma o priznanju krivde prišlo, zapletlo se je le pri vprašanju ali je sporazum sestavljen skladu z zahtevami procesnega zakona. Že sodišče prve stopnje je ugotovilo, da sta oba sporazuma identična, le da tožilski izvod sporazuma ni podpisan s strani obdolženca. Vendar je zagovornik pojasnil, da je obdolženi, naknadno v roku ene ure, sporazum podpisal, tožilka pa tudi ni pogojevala sklenitve sporazuma s podpisom obdolženega, ker je zagovornik za sklenitev sporazuma predložil ekskluzivno pooblastilo. Kar pa je odločilno in bistveno pa je dejstvo, da je podana volja obdolženega za sklenitev sporazuma in je to obdolženi naknadno s podpisom sporazuma tudi potrdil. Obdolženi je svoj podpis na sporazumu tudi potrdil na naroku.

Zoper obdolženca je bila vložena obtožba zaradi kaznivega dejanja goljufije po II. in I.odst.217.čl. KZ. Na predobravnavnem naroku je predsednica senata državnega tožilca pozvala na popravo očitnih neskladij v obtožbi očitanega dejanja pod tč. 3. Državni tožilec je vložil popravljeno obtožbo, na podlagi katere pa je predsednica senata ugotovila, da se obdolžencu pod tč. 3 sedaj očita prejem večje premoženjske koristi kot po prvotni obtožbi. Ugotovila tudi je, da se obdolžencu očita prejem premoženjske koristi, ki ni skladen s podatki v spisu, to je izpovedi tekom preiskava zaslišanih prič. Obdolženi je izjavil, da krivdo tudi po spremenjeni obtožbi priznava. Predsednica senata je priznanje obdolženca zavrnila, z utemeljitvijo zgoraj navednih razlogov in podala, na podlagi 3.tč.II.odst.39.čl. ZKP, predlog za svojo izločitev iz kazenske zadeve pod tč. 3 obtožbe.

Zoper obdolženca je bila vložena obtožba zaradi treh kaznivih dejanj poslovne goljufije po II.in I.odst.228 čl. KZ-1. Obdolženi je glede kaznivega dejanja pod tč. I obtožbe izjavil, da se je v civilnem postopku zavezal plačati škodo sicer pa vsa očitana kazniva dejanja priznava. Predsednica senata je obdolženčevo priznanje krivde glede dejanja pod tč.I obtožbe zavrnila, ker je ugotovila, da obdolženi ni razumel pravnega pouka ali pa izrečeno pomeni, da ni kriv, pač pa zavezan k priznanju krivde zaradi zaveze, ki jo je sprejel v civilnem postopku.

Zato je na podlagi 3.tč.II.odst.39.čl. ZKP glede dejanja pod tč. I predlagala svojo izločitev, glede dejanj pod tč.2 in 3 pa nadaljevala narok.

Zoper obdolženega S.Š. je bila vložena obtožba zaradi kaznivega dejanja povzročitve splošne nevarnosti po 314.čl. KZ-1 v zvezi z čl. 20.KZ-1 in sicer v sotorilstvu z mladoletnim, v steku z dvema kaznivima dejanjema lahke telesne poškodbe po II. in I.odst. 122.čl. KZ-1 v zvezi z 20.čl. KZ-1 in sicer na način, da sta lahki telesni poškodbi posledica kaznivega dejanja po 314.čl. KZ-1.Iz zapisnika mladoletnega obdolženca izjaha, da je on povzročil obe strelni rani oškodovancev, to pa je potrdila tudi oškodovanka. Ker zbrani dokazi ne podpirajo obtožnice zoper S.Š. in obtožba nima podlage v zbranih dokazih tekom kazenske preiskave, je priznanje krivde obdolženega S.Š. zavrnila in predlagala svojo izločitev na podlagi 3.tč. II.odst.39.čl. ZKP.

Zoper obdolžena M.L. in J.R. je bila vložena obtožba zaradi kaznivega dejanja neupravičene proizvodnje in prometa s prepovedano drogo po I. odst.186.čl. KZ-1 v zvezi z II.odst.20.čl.KZ-1.

Obdolženi je kaznivo dejanje na glavni obravnavi po obtožbi priznal. Sodišče je obdolženega spoznalo za krivega kaznivega dejanja po I. odst.186.čl. KZ-1.

Zoper sodbo se je pritožil zagovornik obdolženega M.L. Višje sodišče je I. stopenjsko sodbo razveljavilo po uradni dolžnosti, ker je obdolženi krivdo priznal po obtožbi.

Zoper obdolžene AA, BB, CC, DD je bila vložena obtožba za kaznivo dejanje trgovine z ljudmi po III. In I. odst. 113.čl. KZ-1. Obdolženi DD je na predobravnavnem naroku priznal, da je kaznivo dejanje po obtožbi storil skupaj z AA, BB in CC torej po III. In I. odst. 113.čl. KZ-1.

Zoper ostale obdolžence je stekla glavna obravnava in po končanem dokaznem postopku je sodišče obdolžene AA, BB in CC spoznalo za krive kaznivega dejanja zlorabe prostitucije po I. in II. odst. 175.čl. KZ-1. V izreku je sodišče zapisalo, da so obdolženi AA, BB in CC, skupaj z že pravnomočno obsojenim DD, storili kaznivo dejanje po I. in II. odst. 175.čl. KZ-1. V tem primeru bi moral vrhovni državni tožilec vložiti zahtevo za varstvo zakonitosti za DD.

Obdolženi je v svoj zagovor povedal, da se ne spomni, da bi storil očitano kaznivo dejanje poskusa velike tatvine po 1.tč.I.odst.205.čl. KZ-1 v zvezi z 34.čl. KZ-1, ker je bil v času storitve kaznivega dejanja pod vplivom metadona, pojedel je uspavalno tableto in spil pivo. Glede na ugotovljene okoliščine (posnetek varnostih kamer kraja kaznivega dejanja) je povedal, da je dejanje očitno storil.

Zoper obd. J.P. je bila vložena obtožba zaradi kaznivega dejanja spolnega napada na osebo mlajšo od petnajstih let po I. odst.173.čl. KZ-1. Dne 31.5. 2012 je predsednica senata opravila predobravnavni narok. Obdolženi je na vprašanje predsednice senata izjavil, da krivdo priznava. Ko ga je predsednica senata vprašala, kaj to pomeni, je izjavil, da ne ve, kaj to pomeni.

Zagovornik je glede na takšno izjavo obdolženca predlagal, da predsednica senata, v tej fazi kazenskega postopka, postavi izvedenca psihiatra, ki bi ugotovil osebne značilnosti obdolženca, zlasti pa odgovoril na vprašanje o obdolženčevi sposobnosti slediti dogajanju na glavni obravnavi. Z dokaznim predlogom zagovornika obdolženca se je strinjal tudi državni tožilec.

Predsednica senata je na predobravnavnem naroku dokaznemu predlogu ugodila in odredila izvedenca psihiatrične stroke z nalogo, da po pregledu obdolženca ugotovi njegove osebne značilnosti in odgovori na vprašanje, ali je obdolženi glede na svoje osebne značilnosti sposoben slediti glavni obravnavi oz. ali je sposoben razumeti, kaj se dogaja na predobravnavnem naroku.

Izvedenka psihiatrične stroke je v izvedeniškem mnenju povedala, da se obdolženi ne more izjaviti glede krivde, poleg tega pa obdolženi ni zmožen razumeti, kaj se dogaja na glavni obravnavi ter da v času storitve kaznivih dejanj ni mogel razumeti pomena svojih dejanj in ni mogel imeti v oblasti svojih ravnanj.

Predsednica senata je glede na ugotovitve izvedenke, zavrnila priznanje obdolženca in predlagala tudi svojo izločitev. Kazenska zadeva je bila dodeljena drugi predsednici senata, državni tožilec pa je obtožbo nadomestil s predlogom za izrek varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti.

Sodišče je v dokaznem postopku, na glavni obravnavi, neposredno zaslišalo tudi izvedenko psihiatrične stroke, ki je potrdila svoje ugotovitve v izvedeniškem mnenju, dodala pa še, da je pri obdolženemu podana motnja v duševnem razvoju. Oba s kliničnim psihologom pa sta prišla do zaključka, da je pri obdolženemu verjetnost, da bi storil kakšno hudo kaznivo dejanje zelo majhna, ker pri njem nista našla nobenih osebnostnih potez, ki bi nakazovale na to, da bi kazniva dejanja ponavljal. Izvedenka je ocenila, da bi za obdolženca bilo smiselno bdenje psihiatra, vendar ne v smislu institucionalnega ukrepa oz. zdravljenja, temveč v smislu razgovorov. Zato je sodišče postopek za izrek varnostnega ukrepa obveznega psihiatričnega zdravljenja na prostosti, na podlagi 492.čl. ZKP ustavilo.

Zoper obdolženega L.V. je bila vložena obtožba zaradi poskusa kaznivega dejanja uboja po I.odst. 115.čl. KZ-1 v zvezi z 34.čl. KZ-1. Obtožba je obd.očitala, da je XX dne oškodovanca YY zvabil v garažo pod pretvezo, da rabi pomoč, tam pa ga je z obojestransko naostrenim nožem z dolžino rezila 14,5 cm od zadaj zabodel v levi predel prsnega koša, kjer so življsko pomembni deli telesa, ga zatem z istim nožem poskušal še nekajkrat zabosti, kar pa mu zaradi obrambe YY in njegovega bega ni uspelo, pri tem pa je YY utrpel 2,5 cm dolgo vbodno rano na levi strani prsnega koša zadaj, ki je potekala tangencialno v notranjost prsne votline ter skozi prepono vse do vranice in je povzročila poškodbo medreberne arterije ter izgubo skoraj polovico krvi v obtoku, zaradi česar je bilo njegovo življenje v nevarnosti;

Dejanje je ostalo pri poskusu saj je uspel YY pobegniti, prav tako pa mu je bila nudena pravočasna in ustrezna kirurška pomoč, brez katere bi prišlo do nepovratnega izkrvavitvenega šoka ter posledično do smrti.

Obdolženi je krivdo po obtožbi, na predobravnavnem naroku, priznal. Izrečene mu je bila zaporna kazen v višini 4 let. Sodišče je upoštevalo oteževalne okoliščine, ki dejansko to niso in gre za okoliščine, ki pomenijo spremenjeno pravno kvalifikacijo očitane kaznivega dejanja. Gre za opis okoliščin, iz katerih izhaja, da obravnavanega historičnega dogodka nikakor ni mogoče pravno kvalificirati kot poskus uboja po I. odst.115. čl KZ-1 v zvezi s čl. 34.KZ-1 temveč kot poskus umora po 1.tč. 116.čl. KZ-1.

Obdolženi si je kreiral izmišljeni e-mail naslov študentke zato, da je lahko komuniciral z oškodovancem - YY, ugotovil način njegovega gibanja, da bi ugotovil kdaj YY odhaja iz službe in mu iz lažnega e-maila tudi poslal sporočilo. Obdolženi je kaznivo dejanje izvršil, ker mu je YY stal na poti namišljene uresničitve cilja in sicer priti do dekleta ZZ, ki je bilo takrat dekle YY. Obdolženi se je za uresničitev cilja zelo dobro pripravil in da pri dejanju ne bo odkrit, večkrat je parkiral v garaži v bližini službe YY, ker je ugotovil, da je ta zapuščena. Pred srečanjem z YY si je povil roko, vse z namenom, da bi preslepil YY, da potrebuje pomoč pri nošnji predmetov iz avtomobila, torej da bo zvabil YY v garažo, kjer ne bo prič kaznivega dejanja. Ko se je YY nagnil v prtljažnik avtomobila ga je obdolženi zabodel na način kot je opisan v izreku obdožbe. Nato je YY stekel iz garaže ves okrvavljen, za njim pa tudi obdolženi. Ko je ta zagledal T.M. je stekel nazaj v garažo, se usedel v avtomobil in silovito speljal. Obdolženi je kaznivo dejanje načrtoval mesec dni pred storitvijo.

Zoper I. stopenjsko sodbo se je pritožil zagovornik obdolženega iz vseh pritožbenih razlogov in predlagal spremembo sodbe glede odločbe o kazenski sankciji.

Višje sodišče je pritožbo zagovornika zavrnilo.

Zoper sodbo je državni tožilec vložil zahtevo za varstvo zakonitosti zaradi kršitev kazenskega zakona po 4.in 5.tč. 372.čl. ZKP.

Vrhovno sodišče je zahtevi za varstvo zakonitosti ugodilo, ker je sodišče z izpodbijano sodbo kršilo 1.odst.115.čl. KZ-1 v zvezi s 4.tč. 372.čl. ZKP. Krivdorek tudi v primeru priznanja krivde ostaja meritorna odločitev sodnika o tem, ali je obdolženi storil očitano kaznivo dejanje in ali je zanj kriv. Ne glede, da je obdolženi krivdo priznal, to dejstvo ne vpliva na sodnikovo materialnopravno presojo tj. presojo, ali objektivna in subjektivna dejstva predstavljajo vse zakonske znake določenega kaznivega dejanja, ali je to dejanje v nasprotju s pravnim redom kot celoto (protipravnost) in ali je obdolžencu zanj mogoče očitati krivdo. Pravilo, da sodišče ni vezano na pravno opredelitev kaznivega dejanja, kot ga je opredelil državni tožilec velja za vsako sodbo, tudi sodbo na podlagi priznanja krivde.

To izhaja tudi iz določbe 450.b čl. ZKP po katerem predmet sporazuma o priznanju krivde ne more biti pravna opredelitev kaznivega dejanja. Obdolženi se s priznanjem krivde ne odrče pravilni uporabi materialnega prava.

V konkretnem primeru bi moralo sodišče, ne glede na to, da je obdolženi krivdo po obtožbi priznal, opraviti materialnopravno presojo dejanja. Če bi to storilo, bi ugotovilo, da objektivna in subjektivna dejstva predstavljajo vse zakonske znake kaznivega dejanja po 1.tč.116.čl. KZ-1 v zvezi s čl. 34. KZ-1. Ker torej pravilna uporsba materialnega prava narekuje obsodbo za drugo kaznivo dejanja, sodišče obdolženčevega priznanja krivde ne bi smelo sprejeti in bi ga moralo s sklepom zavrni. V posledici zavrnitve priznanja krivde obdolženca pa to pomeni izločitveni razlog za sodnika.

Zoper obdolženca F.G. in 17 soobdolžencev je bila vložena obtožba zaradi kaznivih dejanj jemanja podkupnine po I. odst.216.čl. KZ-1 in drugih. Na predobravnavnih narokih je 17 soobdolžencev krivdo priznalo, bodisi je bil sprejet sporazum o priznanju krivde, F.G. pa ne.

Zagovornik obdolženega F.G. je podal predlog za izločitev predsednice senata na podlagi 6.tč.I.odst.39.čl. ZKP, s čimer se je strinjala tudi predsednica senata.

Predlog za izločitev predsednice senata je bil zavržen z utemeljitvijo, da zgolj dejstvo, da je sodnik sodil že soobdolženim, samo po sebi še ne pomeni zadostnega razloga za dvom o njegovi nepristranosti. Objektivni vidik nepristranosti je zato kršen šele tedaj, ko zgodnejša sodba zoper soobdolženca vsebuje ovrednotenje konkretnih ravnanj obdolženca, ki je predmet kasnejše presoje v kasnejšem postopku zoper njega.

Objektivni vidik nepristranosti je kršen, če obrazložitev sodbe vsebuje zapis ugotovitev, ki se nanašajo na konkretnega obdolženca, ali je v prvi sodbi podroben opis njegove vloge pri izvršitvi posameznih kaznivih dejanj, se uporablja povedni in ne pogojni naklon in je obdolženčeva vloga podrobno opisana in ne le omenjena.

Obdolženi F.G. v sodbah, razen v izreku, ni niti z besedo omenjen, prav tako v dveh sodbah, ki sta bili izdani na podlagi priznanja krivde, se obrazložitev sodbe opredeljuje le do dokazov, ki so pomembni za izrek kazenske sankcije konkretnega obdolženca in ne F.G.

Sodišče se pri izreku sodb ostalim obdolžencem ni niti z besedo opredelilo do vloge obdolženega F.G.

Zoper obdolžene E.Š., D.K. in N.A. je bila vložena obtožba zaradi kaznivega dejanja velike tatvine po 2.tč. I.odst.205.čl. KZ-1.

Obdolženima D.K. in N.A. je predsednica senata že izrekla obsodilni sodbi, zato je podala predlog za svojo izločitev iz razloga po 6.tč.I. odst.39.čl. ZKP.

Predlog za izločitev predsednice senata je bil zavržen z utemeljitvijo, da zgolj dejstvo, da je predsednica senata odločala o krivdi obeh soobdolžencev ne pomeni, da ne bi smela odločati tudi o krivdi tretje obtoženega. Zoper N.A. je sodišče izdalo sodbo brez obrazložitve in obdolženi E.Š. razen v izreku sodbe ni nikjer omenjen, zoper D.K. pa je bila izdana sodba na podlagi priznanja krivde in se obrazložitev dokazov nanaša zgolj na D.K.

Zoper obdolženega P.O. in soobdolžence je bila vložena obtožba zaradi kaznivega dejanja trgovine z ljudmi po II.in I. odst.113.čl. KZ-1 v zvezi s čl. 20. KZ-1.Postopek zoper P.O. je bil, v ugovornem postopku, zaradi njegove nedosegljivosti izločen.

Na predobravnavnem naroku sta soobdolženca D.K. in D.J. krivdo po obtožbi priznala, predsednica senata je priznanje krivde zavrnila, ker njuno priznanje ni podprto z drugimi dokazi v spisu. Zato se je v tem delu postopka na podlagi 3.tč.l.odst.39.čl. ZKP izločila.

Državni tožilec je podal predlog za izločitev predsednice senata iz postopka zoper P.O. iz razloga po 6.tč.l. odst.39.čl. ZKP.

Predlog za izločitev predsednice senata je bila zavrnjena iz razloga, ker zgolj dejstvo, da je predsednica senata odločala v kazenski zadevi zoper D.K. in D.J.in zasvrnila njuni priznanji, še ne pomeni njene nepristranosti. Dejstvo je, da kazenski postopek zoper D.K. in D.J. sedaj poteka ločeno in pred drugim sodnikom, kar ne pomeni, da bi bil s tem okrnjen videz nepristranosti sodnika.